

Elżbieta Matyaszevska – historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych, absolwentka historii sztuki Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Była pracownikiem Instytutu Leksykografii KUL – redaktorka i autorka haseł z zakresu sztuki religijnej, zamieszczonych w *Encyklopedii Katolickiej*. Przez lata współpracowała z redakcjami lubelskich i warszawskich periodyków, publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej, a także cykliczne teksty z zakresu historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego. W ramach prac związanych z gromadzeniem informacji o stratach kultury polskiej, prowadzonych przez Wydział do

spraw Strat Wojennych Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, przygotowała kilkadziesiąt kart obiektów rzeźbiarskich z XIX i XX wieku utraconych podczas II wojny światowej. Obecnie współpracuje z Instytutem Sztuki PAN w Warszawie, a także Redakcją Polskiego Słownika Biograficznego, pisząc biogramy polskich artystów, przewidziane do kolejnych tomów obu słowników. Utrzymuje stały kontakt jako wykładowca z Uniwersytetem Trzeciego Wieku w Lublinie, Tomaszowie Lubelskim oraz Świdniku, a także z Filharmonią Lubelską, przygotowując tam, w ramach Akademii Muzyki i Plastyki, prezentacje z zakresu sztuk plastycznych, wpisujące się w określone tematy muzyczne (oferta jest skierowana do szkół ponadpodstawowych Lublina i regionu). Od paru lat związana jest z Domem Kultury LSM w Lublinie, gdzie w ramach tematów przewodnich „Niespiesznie po Lublinie”, „Czy artysta może być kobietą”, „Galeria arcydzieł”, prowadzi cykliczne wykłady z historii sztuki, popularyzujące wiedzę o znanych i mniej znanych artystach oraz artystkach, a także wybranych arcydziełach sztuki europejskiej.

Jest autorką książki „Wierzę w cuda nie od dziś”. *Religia w życiu i twórczości Jana Matejki* (Lublin 2007), współautorką albumowego opracowania *Matejko. Obrazy olejne. Katalog* (Warszawa 1993), autorских rozdziałów w kilku publikacjach zbiorowych dotyczących ikonograficznej obecności zwierząt w dziełach sztuki, referatów posesyjnych podejmujących problematykę sztuki religijnej oraz kilkudziesięciu publikacji naukowych i popularnonaukowych z zakresu ikonografii chrześcijańskiej i malarstwa polskiego. Jest członkiem Stowarzyszenia Historyków Sztuki.

CZWARTKI ZE SZTUKĄ

Spotkanie z historykiem sztuki

dr Elżbietą Matyaszevską

BIBLIA W OBRAZACH

***Od Noego do Abrahama,
czyli czas przed i po potopie***

Potomkowie Kaina uchodzili za ludzi złych i zepsutych. Tak mocno rozczarowali Boga-Stwórcę, że postanowił On zgładzić nie tylko całe „Kainowe plemię”, ale też usunąć wszelkie inne istoty żyjące na Ziemi, oszczędzając jedynie Noego, którego uważał za człowieka pobożnego i sprawiedliwego. By go ocalić, Bóg nakazał Noemu zbudowanie wielkiej, 130-metrowej i trzypiętrowej arki, odpowiednio nasmołowanej, by mogła bardzo długo utrzymać się na wodzie. Do owej arki Noe miał wprowadzić całą swą rodzinę i po parze wszelkiego gatunku ptactwa i zwierząt, i w ten sposób przetrwać wielki potop.

Historia Noego oraz powszechnego potopu, opisana na kartach *Księgi Rodzaju* interesowała artystów już od wczesnego średniowiecza. Przedstawiano najczęściej moment budowy arki, która w wielu ujęciach przypominała wielopiętrowy dom, przykryty dwuspadowym dachem. Równie chętnie artyści ukazywali w swych dziełach malowniczy widok wprowadzania doń różnorodnych gatunków zwierząt, idących po tropie w parach oraz ptaków, wlatujących bezpośrednio do wnętrza przez nieliczne okna. Gdy ten pływający dom był gotów, a wybrani ludzie i wszystkie zwierzęta bezpiecznie w jego wnętrzu, Bóg zesłał na grzeszną ziemię ulewne deszcze, padające bez przerwy

przez 40 dni i tyleż nocy, usuwając w ten sposób wszelkie ślady życia na Ziemi - jedynie arka Noego kołysała się bezpiecznie po wzburzonych wodach. Chaos panujący na ziemi, gdy ta coraz bardziej pograżała się w odmętach powszechnego potopu, fascynował twórców, stając się motywem dla bardzo wielu dzieł artystycznych. Szczególnie ekspresyjne sceny ludzi walczących z żywiołem i szukających skrawka suchego, bezpiecznego lądu, tworzyli artyści epoki baroku oraz romantyzmu.

Dalsze dzieje Noego i jego rodziny, uratowanych z potopu, rozgrywają się już po opadnięciu wód, gdy można było opuścić arkę. Po złożeniu dziękczynienia Bogu i zawarciu z Nim nowego przymierza, przez artystów ukazywanego najczęściej w formie tęczy łączącej nieboskłon z ziemią, Noe, jego żona, trzej synowie z żonami zaczęli na nowo zaludniać wysychającą powoli ziemię, czyniąc ją sobie poddaną, jak wcześniej zrobili to Adam i Ewa. Uprawiali rolę, hodowali zwierzęta, budowali domostwa dla wciąż powiększających się rodzin. Uprawiali też winorośl, by później z jej owoców wyrabiać wino. Napój wspaniały, choć, jak pokazuje historia leciwego już wtedy Noego, jego nadużywanie może prowadzić do wstydlivych epizodów, kończących się rodzinnym konfliktem. Upojenie się winem przez Noego stało się tematem niezwykle chętnie podejmowanym przez twórców wielu epok, zarówno malarzy, jak i rzeźbiarzy.

Kolejne wersy *Księgi Rodzaju* przynosiły coraz to nowe historie, pozwalające artystom różnych epok na tworzenie wspaniałych dzieł inspirowanych opowieściami o historii wieży Babel, przybliżające dzieje zniszczenia Sodomii i Gomory, czy też ukazujące historię życia Abrahama, pierwszego patriarchy *Starego Testamentu*.

CZWARTKI ZE SZTUKĄ

Spotkanie z historykiem sztuki

dr Elżbieta Matyaszevska

BIBLIA W OBRAZACH

Od Noego do Abrahama, czyli czas przed i po potopie

Spotkanie odbędzie się

w czwartek 7 grudnia 2017 r. o godz. 18.00

w sali widowiskowej Domu Kultury LSM

w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29

www.domkulturyism.pl

Wstęp wolny